

development of theatrical performance skills, formation of social competence, etc. Under the condition of competent guidance and teacher's instructions, it is possible to launch the mechanisms of creative development of children with special educational needs, to contribute to their formation, personal growth and development of their soft skills.

Therefore, the development of children's soft skills is a complex and long-term process, which is based on the active and persistent activity of the teacher, the use of various methods and techniques, in particular – theater activities. It allows to fully reveal the potential of each child, to find his place in the school team today and in social life in the future.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>.
2. Жовнич О., Стахова І. Підготовка майбутніх педагогів до використання театральної діяльності у соціально-виховній роботі: європейський контекст. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця. 2021. Вип. 10. С. 479-483.
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного університету*. 2015. С. 27
5. Комарівська Н.О. Зарубіжна література для дітей. Хрестоматія: навч. посібник. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 696 с.
6. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя в умовах євроінтеграції. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*: зб. наук. праць. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. № 54. С. 100-106.
7. Лапшина І.М., Комарівська Н.О. Використання елементів сучасних інноваційних технологій у формуванні інтересу до дитячої літератури у дітей дошкільного віку. II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні технології в дошкільній освіті». Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 44-48.
8. Kolesnik K., Oliinyk N., Komarivska N., Kazmirchuk N., Imbek V. Future-Teacher Soft Skills Development in the Context of Ukraine's Integration into the European Higher Education Area. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2023. Vol. 22, № 2, pp. 413-431. URL: <https://ijlter.org/index.php/ijlter/article/view/6935>.
9. Педагогічна Конституція Європи. Преамбула. *Вища освіта України*. 2013. № 3. С. 111-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2013_3_17.
10. Welldone. Що таке Soft Skills? В чому різниця Soft і Hard Skills? 2017. URL: <https://www.welldone.org.ua/shho-take-soft-skills-v-chomu-riznitsya-soft-i-hard-skills/>.

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ НУШ

Ганна Коняга, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н. С. Казьмірчук, кандидатка педагогічних наук, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

FINANCIAL LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS AS A KEY COMPETENCE OF NUSH

Hanna Koniaha, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті розкрита сутність фінансової грамотності молодших школярів як ключова компетентність НУШ. Презентовано результати проведеного констатувального експерименту, який мав на меті дослідити реальний стан реалізації наскрізної ключової компетентності у практику початкової школи, ставлення вчителів початкових класів та батьків щодо потреби у навчанні фінансовій грамотності учнів початкової школи, а також наявний передовий педагогічний досвід.

Ключові слова: фінансова грамотність, молодші школярі, компетентність, навчання, констатувальний експеримент.

Abstract. The article reveals the essence of financial literacy of junior high school students as a key competence of NUS. The results of the conducted ascertainment experiment, which aimed to investigate the real state of implementation of end-to-end key competence in primary school practice, the attitude of primary school teachers and parents regarding the need for financial literacy training of primary school students, as well as the existing advanced pedagogical experience, are presented.

Key words: financial literacy, younger schoolchildren, competence, training, ascertainment experiment.

Світ змінюється швидко і нові запити суспільства відображаються у реформах сфери освіти. Законом України «Про освіту» передбачено побудову освітнього процесу з урахуванням формування низки компетентностей, які потрібні здобувачеві освіти насамперед у житті. Однією з найцікавіших і найперспективніших, на наш погляд, є підприємливість та фінансова грамотність як «наскрізні» загальнонавчальні вміння та навички. Початкова школа – це той стартовий майданчик, який є сприятливим для позитивного втручання в розвиток дитини і набуття життєвих навичок, зокрема таких як фінансова грамотність.

Фінансова грамотність є однією з ключових компетентностей, які важливі в житті людини, і на які зорієнтована Нова українська школа. Формування фінансової грамотності молодших школярів передбачає розвиток готовності брати відповідальність за власні рішення та дії, навички організації власної діяльності для досягнення поставленої мети, усвідомлення моральних та етичних цінностей ефективної співпраці, вміння висувати креативні ідеї, презентувати та аргументувати власну точну зору. Ключова компетентність «Підприємливість та фінансова грамотність» червоною лінією проходить через оновлені програми навчальних дисциплін початкової школи [1, с.18].

Проаналізувавши наявну науково-методичну літературу з проблеми дослідження, хочемо зазначити, що ним займаються такі дослідники: Г.Ю. Кучерова [4], Д.В. Радзішевська, Л.С. Захаркіна, М.П. Катериніна, В. Корнівська, Т. Кізіма, Л. Зюман, Т. Смовженко та ін. Проте, більшість літератури спрямована на подолання фінансової неграмотності дорослого населення, або молоді. Що стосується початкової школи, то методичної літератури недостатньо.

Вивчаючи дане питання нами було проведено констатувальний експеримент, який мав на меті дослідити, як в сучасних умовах реалізується наскрізна лінія «Підприємливість і фінансова грамотність», чи готові вчителі до формування в учнів фінансової компетентності, чи є якісь проблеми та позитивні зрушення у цій площині.

У межах констатувального експерименту ми проаналізували десяток чинних підручників з «Математики» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для учнів третього класу у двох частинах. Отже, можемо констатувати, що вони мають обмежені можливості щодо формування фінансової грамотності учнів початкової школи, оскільки не містять життєвих практичних завдань, спрямованих на розширення власного фінансового досвіду. У зв'язку з цим вчителю, щоб виконати вимоги Державного стандарту початкової освіти [2] і типових освітніх програм, потрібно самостійно підбирати необхідні ефективні та дієві ігри, вправи, завдання, ситуації, щоб формувати у дітей дану компетентність.

Аналізуючи наявний передовий педагогічний досвід формування фінансової компетентності молодших школярів, хотіли б зупинитися на досвіді однієї з приватних шкіл міста Вінниці. Фінансова компетентність у закладі формується за допомогою методу хвильового занурення: у розрізі однієї теми упродовж місяця вивчаються аспекти з різних галузей; як результат учасники освітнього процесу захищають свої проекти, презентують думки та ідеї, що не відірвані від життя, а якраз повністю стосуються реалій школяра. Формування фінансової грамотності відбувається наскрізно на всіх уроках: шляхом підбору відповідних текстів, наприклад, про таких відомих людей, як Ілон Маск, його відкриття, криптовалюту та сучасні тенденції в цілому; які наслідки мають технологічні процеси, які ресурси для цього використовують, чи є вони відтворюваними. У рамках формування цього наскрізного вміння у другому циклі навчання здобувачі освіти створюють свій власний стартап.

Вивчення фінансової грамотності у школі розбито на дванадцять тем, які реалізуються упродовж року, таким чином, що діти опановують одну тему щомісяця. Працюють за окремим курсом зі спеціально розробленою програмою згідно з темами хвильового занурення: викладачі школи намагаються підсилити кожен виучуваний тему з погляду фінансової грамотності. Наприклад, під час вивчення хвилі «Україна» вчителі підводять учнів молодшої школи до теми символіки країни, і одного із її гастрономічних символів – борщу; здобувачі освіти збирають продуктовий кошик, роблять економічні розрахунки та складають бюджет [3, с.89]. Варто зазначити, що результат такої діяльності складно оцінювати, адже показники сформованості будуть наповнюватися і розширюватися з кожним роком, проте показником ефективної роботи для вчителів та адміністрації є зацікавленість дітей, вони прагнуть дізнатися більше з теми фінансів, підприємливості, економіки, вчать проєктувати власний бюджет, аналізують бюджет сім'ї, взаємодіють у групах та презентують свої ідеї [3, с.87].

Наступним етапом констатувального експерименту було дослідження реальної картини обізнаності вчителів початкової школи з проблемою формування фінансової грамотності молодших школярів. З цією метою нами було проведено опитування серед педагогів декількох вінницьких ліцеїв. Ми провели анкетування серед 32 респондентів, та отримали такі результати: 85% вчителів розуміють сутність і необхідність формування даної ключової компетентності, та лише 41% цілеспрямовано працюють над її формуванням. Вчителі вказують на недостатню кількість часу, відведеного на розвиток фінансової грамотності у календарно-тематичному плануванні, недосконале методичне забезпечення з цієї проблеми, а також (15%) на невпевненість у власній готовності щодо формування фінансової грамотності учнів.

Задля ефективного розвитку фінансової компетентності у дітей необхідно активно взаємодіяти не лише зі здобувачами освіти, а також з їхніми батьками. З цією метою на наступному етапі констатувального експерименту ми провели анкетування серед батьків третьокласників щодо усвідомлення ними необхідності формування даної ключової компетентності вдома.

Проаналізувавши результати анкетування, ми можемо констатувати, що думка батьків неоднозначна: 75% батьків вважають дану ключову компетентність важливою та необхідною, 25% ж відсотків опитуваних не вбачають роботу з формування підприємливості та фінансової грамотності у цей період важливою, «переносячи» момент вивчення на середню і старшу школу. Крім цього, про фінансовий розвиток дітей у сім'ї близько половини сумніваються у власному рівні фінансової грамотності і спроможності сформувати її у власних дітей, «переадресовують» це завдання на заклад освіти.

Таким чином, проаналізувавши чинні навчальні підручники з математичної освітньої галузі та інтегрованого курсу «Я досліджую світ», взявши до уваги передовий педагогічний досвід, здійснивши діагностику рівня обізнаності вчителів початкової школи щодо формування ключової компетентності, думку батьків, щодо необхідності формування фінансової грамотності зазначаємо, що формування ключової компетентності на сьогодні

здійснюється недостатньо. Підручники містять інформацію про історію виникнення грошей, обіг грошей між державами, знайомлять дітей з грошовими одиницями та їх купюрами України та інших держав, проте життєвих завдань та ситуацій для формування навичок користування грошима дуже мала кількість. Анкетування вчителів показало, що робота з формування ключової компетентності здійснюється рідко і фрагментарно, у зв'язку з недостатньою кількістю потрібного методичного матеріалу, відсутністю запланованого часу хоча б у рамках декількох навчальних дисциплін. Це все доводить потребу у розробці нових підходів впровадження методики формування фінансової компетентності молодших школярів у сучасну початкову школу.

Отже, сучасний світ неможливий без фінансів, бюджету, валютного обігу, тому виникає нагальна потреба у підготовці дітей до щоденного розумного користування ними. Молодший школяр, як правило, має кишенькові гроші, вчиться користуватися коштами, створювати власний бюджет, через те формування фінансової грамотності потрібно розпочинати саме у початковій школі, щоб поступово, систематично і цілеспрямовано формувати цю ключову компетентність [5, с.85]. Питання успішного економічного розвитку є важливим для нашої країни, тому завдання школи готувати фінансово грамотну молодь, якій будувати економічно-розвинену країну.

Список використаних джерел

1. Бичова І. Б., Миколаєва Л.Ю., Степаненкове А.В. Особливості формування фінансової грамотності у дітей. Проблеми сучасної педагогічної освіти. 2019. URL: <https://amosov.org.ua/index.php/naukovi-materiali/osoblivosti-formuvannja-finansovoi-gramotnosti-u>.

2. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>.

3. Казьмірчук Н. С. Педагогіка партнерства як запорука ефективної підготовки майбутніх педагогів до впровадження європейського досвіду формування soft skills учнів початкової школи. *Партнерство в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи*: матеріали міжвузів.наук-практ конф. (Хмельницький, 22 лютого 2022 року). Хмельницький: ПП «А.В.Царук», 2022. С. 86-90.

4. Кучерова Г. Ю. Шляхи розвитку фінансової культури населення. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер.: Економіка і менеджмент*. 2013. №2. С. 125-131.

5. Олійник Н. А., Трачук Н. М. Праксеологічні аспекти професійної діяльності педагога. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2021. Вип. 3, ч. 1. С. 75-84.

6. Повод Т. Фінансова грамотність населення як пріоритетна умова успішного розвитку держави. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. Т. 1.(9). С. 84-90.

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Юлія Левандовська, здобувачка ступеня фахової передвищої освіти
«фаховий молодший бакалавр»

Науковий керівник: Р. Р. Галицька, кандидатка філологічних наук, старша викладачка
КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича» (Україна)

THE USE OF ONLINE SERVERS FOR THE FORMATION OF DIGITAL LITERACY OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN UKRAINIAN CLASSES LANGUAGES (BY PROFESIONAL DIRECTION)

Levandovska Yulia junior bachelor